

toelichtingsonderzoek toegankelijkheid Lansingerland

Rekenkamer
LANSINGERLAND

toelichtingsonderzoek toegankelijkheid Lansingerland

Rekenkamer
LANSINGERLAND

bestuurlijke nota	5
1 Onderzoek naar toegankelijkheidsbeleid	9
2 Conclusie: Lansingerland werkt duidelijk aan digitale toegankelijkheid, andere onderdelen van toegankelijkheid vragen nog aandacht	13
3 Aanbevelingen	15
4 Bestuurlijke reactie	17
5 Nawoord	21
nota van bevindingen	25
1 Lansingerland heeft weinig beleid over toegankelijkheid	27
1-1 Inleiding	27
1-2 De gemeente Lansingerland heeft geen beleidskader over toegankelijkheid maar wel ambtenaren die zich ermee bezighouden.	27
1-2-1 De gemeente Lansingerland heeft alleen een aanzet tot een LIA	27
1-2-2 In Lansingerland is alleen digitale toegankelijkheid specifiek bij ambtenaren belegd	30
1-2-3 Het is niet duidelijk of de gemeente Lansingerland bewustwordingsactiviteiten organiseert	30
1-3 Lansingerland heeft beleid over toegankelijkheid	30
1-3-1 Het is niet centraal bekend welke andere Lansingerlandse plannen toegankelijkheidsacties bevatten	32
2 De gemeente Lansingerland werkt aan toegankelijke dienstverlening	35
2-1 Inleiding	35
2-1-1 Het Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheden	35
2-2 De gemeente heeft interne plannen over digitale toegankelijkheid	36
2-2-1 Lansingerland.nl werkt aan digitale toegankelijkheid	38
2-2-2 Lansingerland.nl voldoet aan het Bdto maar is niet geheel toegankelijk	38
2-2-3 Ongeveer de twee derde van de andere gemeentelijke sites en apps voldoet aan het Bdto	38
2-2-4 Lansingerland voert geen gebruikerservaringsonderzoeken uit	39
2-3 Lansingerland werkt in bescheiden mate aan meer fysieke toegankelijkheid in de gemeente	39

1 Onderzoek naar toegankelijkheidsbeleid

Aanleiding

Volgens schattingen heeft ongeveer één op de acht Nederlanders een beperking. Ze hebben een visuele, auditieve, lichamelijke, psychische en/of verstandelijke beperking.¹ Mensen met een beperking ervaren obstakels bij het deelnemen aan de samenleving wanneer deze te weinig is aangepast aan hun behoeften. Iemand in een rolstoel wordt bijvoorbeeld gehinderd als ruimtes alleen via een trap bereikbaar zijn. Voor iemand met een lichte verstandelijke beperking is het lastig als de gemeente brieven vol moeilijke zinnen schrijft. Zo zijn er voor iedereen met een beperking verschillende drempels. Streven naar toegankelijkheid betekent werken aan het wegnemen van deze obstakels. Dat is essentieel voor de kwaliteit van leven van deze grote groep inwoners.

Ieder(in) – het landelijke netwerk van mensen met een beperking of chronische ziekte – onderscheidt drie vormen van toegankelijkheid²:

- Sociale toegankelijkheid gaat over “je ergens welkom voelen, hoe je bejegend wordt en of activiteiten en programmering zijn afgestemd zodat iedereen kan meedoen.”³
- Informatietoegankelijkheid betekent dat informatie op een voor iedereen duidelijke en begrijpelijke manier overgebracht wordt. Dit houdt onder meer in dat informatie in duidelijke taal is. Ook houdt het in dat online communicatie voldoet aan zogeheten WCAG-richtlijnen over toegankelijkheid. Het voldoen aan de WCAG-richtlijnen wordt ook “digitale toegankelijkheid” genoemd.⁴
- Fysieke toegankelijkheid gaat over de bereikbaarheid en begaanbaarheid van de publieke ruimte en infrastructuur.⁵

De gemeentelijke taak om toegankelijkheid te bevorderen, vloeit voort uit het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap uit 2007. Dit verdrag, dat Nederland in 2016 ratificeerde, verplicht overheden om naar een volledig toegankelijke samenleving te streven.⁶ Ze moeten aan de slag om toegankelijkheid te

¹ Rijksoverheid, “Rechten van mensen met een handicap”, geraadpleegd op 19 mei 2023, <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/rechten-van-mensen-met-een-handicap>.

² Ieder(in), ‘wat is toegankelijkheid’, geraadpleegd op 12 december 2025 via <https://weekvandetoegankelijkheid.nl/over-de-week/wat-is-toegankelijkheid/>

³ Gemeente Rotterdam, ‘Lokale Agenda Toegankelijkheid’, augustus 2020, p. 11.

⁴ Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, ‘Wat is digitale toegankelijkheid?’ geraadpleegd op 12 december 2025 via <https://www.digitotoegankelijk.nl/toegankelijkheid/wat-is-digitale-toegankelijkheid#hoe>

⁵ Gemeente Rotterdam, ‘Lokale Agenda Toegankelijkheid’, augustus 2020, p. 11.

⁶ Ratificatie betekent dat een verdrag wordt bekrachtigd, waarmee de ondertekenaar partij wordt bij het verdrag. Een internationaal verdrag wordt bijna altijd getekend door regeringen (nadat over de tekst van het verdrag onderhandeld is door diplomaten), vervolgens besluit het parlement over ratificatie. Het VN-verdrag is geratificeerd door bijna tweehonderd landen en supranationale instanties zoals de Europese Unie. Bron: Amnesty International, *Mensenrechtenverdragen en ratificatie*, geraadpleegd op 12 januari 2026 via <https://www.amnesty.nl/encyclopedie/mensenrechtenverdragen-en-ratificatie>.; Movisie, *Wat is het VN-verdrag Handicap*, geraadpleegd op 12 januari 2026 via <https://www.movisie.nl/vn-verdrag-handicap/wat-is-vn-verdrag>.

bevorderen op praktisch alle beleidsterreinen, van wonen tot zorg, en van onderwijs tot recreatie. Dat is omdat het VN-verdrag ook over al deze onderwerpen gaat. In Nederland gaat het gesprek over gemeentelijke toegankelijkheidsinzet bijna altijd over (in ieder geval) twee plichten:

- 1: Gemeenten hebben de wettelijk plicht om een beleidsagenda op te stellen over toegankelijkheid. De inhoud mogen ze zelf bepalen. Ze moeten mensen met een beperking (en hun vertegenwoordigende organisaties) betrekken bij het opstellen.
- 2: Gemeenten hebben de wettelijke plicht om de digitale toegankelijkheid van hun apps en websites te laten toetsen.

Doel en centrale vraag

In dit beknopte, inventariserende onderzoeksrapport geven we in de eerste plaats aan hoe de gemeente Lansingerland aan toegankelijkheid werkt. We deden daarvoor een kort onderzoek in de gemeente. We hebben als rekenkamer achtergrondkennis over toegankelijkheid. Die deden we op in ons onderzoek “Doelbewust, maar niet doeltreffend” uit april 2025. Dat onderzoek ging over de toegankelijkheid van het beleid en van de dienstverleningsprocessen van de gemeente Rotterdam.

Het tweede en belangrijkste doel van dit onderzoek is om te laten zien wat er mogelijk is op het gebied van toegankelijkheidsbeleid. We geven daarom in de nota van bevindingen voorbeelden van Rotterdamse ‘best practices’. De gemeente Lansingerland heeft natuurlijk een heel andere schaal, dus we presenteren in de nota van bevindingen voorbeelden die schaalbaar zijn naar de Lansingerlandse context. Verschillende daarvan hebben we in de Bestuurlijke Nota vertaald in aanbevelingen voor Lansingerland. We hopen zo voorbeelden aan te dragen waar Lansingerland mogelijk haar voordeel mee wil en kan doen.

De twee doelen komen terug in de centrale vraag. Deze luidt: *Waar werkt de gemeente Lansingerland aan op het gebied van toegankelijkheid en op welke punten zou zij zich mogelijk kunnen laten inspireren door de werkwijzen en het beleid van de gemeente Rotterdam?*

De twee hierboven genoemde wettelijke plichten voor gemeenten op het gebied van toegankelijkheid zijn behoorlijk open. Om die reden, en vanwege de beknopte en inventariserende inzet van het onderzoek, is dit rapport – anders dan u van ons gewend bent – niet een sterk oordelend rapport. Onze inzet is vooral om uw raad en college met voorbeelden van toegankelijkheidsbeleid te inspireren bij het op termijn herijken van de Lokale Inclusie Agenda en bij andere gemeentelijke inspanningen op het terrein.

Werkwijze van dit toelichtingsonderzoek

Voor dit inventariserende onderzoek heeft de rekenkamer als gezegd een beknopte aanpak gehanteerd. We hebben de gemeente gevraagd welke ambtenaar actief is op het beleidsterrein toegankelijkheid en voor de rekenkamer als contactambtenaar wilde optreden. We hebben daarop de door de gemeente aangedragen ambtenaar geïnterviewd. Daarnaast hebben een aantal andere ambtenaren vragen per email voor ons beantwoord. We hebben in het interview en per mail gevraagd welke lokale beleidskaders concreet toegankelijkheidsbeleid bevatten. Vervolgens hebben we de door de gemeente aangedragen kaders bestudeerd. Dat betekent dat we van maar een klein deel van het beleid van de gemeente Lansingerland hebben bestudeerd hoe het

bijdraagt aan het toegankelijker maken van de gemeente. Het was binnen het tijdsbestek van dit onderzoek niet haalbaar om al het beleid van de gemeente daarop te onderzoeken.

Afbakening onderwerp

Gemeenten hebben veel wettelijk verplichte taken die over toegankelijkheid gaan, denk aan het uitvoeren van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning of het Besluit Toegankelijkheid van het Openbaar Vervoer.⁷ De focus van dit onderzoek is echter het *eigen* toegankelijkheidsbeleid van de gemeente: we kijken vooral naar wat de gemeente heeft aangedragen aan toegankelijkheidsbeleid dat *niet* wettelijk verplicht is. Qua wettelijke plichten onderzoeken we alleen of de gemeente een lokaal beleidskader toegankelijkheid heeft opgesteld en of de apps en websites van de gemeente worden getoetst op toegankelijkheid.

⁷ Rijksoverheid, Wet maatschappelijke ondersteuning, verkregen op 2 december 2025 via <https://wetten.overheid.nl/BWBR0035362/2026-01-01-2015> en Rijksoverheid, Besluit Toegankelijkheid van het Openbaar Vervoer, verkregen op 2 december 2025 via <https://wetten.overheid.nl/BWBR0029974/2025-06-28>.

2 Conclusie: Lansingerland werkt duidelijk aan digitale toegankelijkheid, andere onderdelen van toegankelijkheid vragen nog aandacht

Hoofdconclusie:

Lansingerland werkt duidelijk aan technisch toegankelijke digitale dienstverlening en communicatie. Zij heeft tweederde van haar apps en websites laten toetsen en werkt met voorlichting, trainingen en aanpassingen aan betere technische toegankelijkheid van onder meer lansingerland.nl. Hiervoor zijn plannen vastgesteld, ambtenaren aangewezen en is budget vrijgemaakt.

Lansingerland heeft geen Lokale Inclusie Agenda (LIA). Gemeenten zijn verplicht dit lokale beleidskader op te stellen. Met de Quickscan Toegankelijkheid uit 2023 heeft de gemeente wel een goed startpunt voor het opstellen van een LIA.

Er is de ambtelijke organisatie weinig beleid bekend waarin expliciet aandacht is voor toegankelijkheid. De rekenkamer heeft de gemeente gevraagd welke beleidskaders toegankelijkheidsbeleid bevatten. Van de documenten die de gemeente daarop aandroeg, bevat er slechts één concrete toegankelijkheidsacties voor de gemeente.

Lansingerland werkt in bescheiden mate aan fysieke toegankelijkheid. Er zijn sinds 2016 geen schouwonderzoeken naar toegankelijkheid van buitenruimte of (gemeentelijk) vastgoed gedaan waren, alleen naar de toegankelijkheid van stemlocaties tijdens verkiezingen.

Deelconclusie 1: Lansingerland werkt duidelijk aan technisch toegankelijke digitale dienstverlening en communicatie.

Zoals het Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheid van gemeenten vraagt, laat Lansingerland de technische toegankelijkheid van haar websites en apps toetsen. Twee derde van de websites en apps zijn inmiddels onderzocht en verschillende bleken geheel technisch toegankelijk. lansingerland.nl is nog niet geheel technisch toegankelijk. De gemeente werkt sinds 2020 aan digitale toegankelijkheid en heeft hier ook interne plannen voor vastgesteld. Via trainingen, voorlichting en informatie op intranet wil de gemeente bereiken dat alle ambtenaren kennis hebben van digitale toegankelijkheid en alleen nog toegankelijke content aanleveren voor lansingerland.nl. Voor het onderzoek en de trainingen is budget gereserveerd en twee ambtenaren hebben digitale toegankelijkheid als deel van hun takenpakket.

Deelconclusie 2: In Lansingerland is niet centraal bekend welk beleid over toegankelijkheid er is.

De rekenkamer heeft de gemeente gevraagd welke lokale beleidskaders toegankelijkheidsbeleid bevatten. Van de documenten die de gemeente daarop aandroeg, bevat er één concrete toegankelijkheidsacties voor de gemeente. Het gaat

om de sportnota. Dat betekent dat er maar weinig vigerend lokaal toegankelijkheidsbeleid centraal bekend is bij de gemeente.

Deelconclusie 3: Lansingerland heeft geen LIA maar wel een Quickscan toegankelijkheid.

De gemeente heeft naar aanleiding van een raadsmotie in 2023 een Quickscan toegankelijkheid opgesteld. Zij heeft toen de vragenlijst Quickscan VN-verdrag van de VNG ingevuld. Die is bedoeld om gemeenten te helpen in beeld te brengen waar zij staan bij de uitvoering van het verdrag. De Quickscan kan behulpzaam zijn bij het opstellen van een LIA. Dit heeft de gemeente Lansingerland nog niet gedaan. Gemeenten zijn sinds 2016 verplicht om een LIA te hebben.

Deelconclusie 4: Lansingerland werkt in bescheiden mate aan fysieke toegankelijkheid.

Een belangrijke manier om fysieke toegankelijkheidsproblemen te vinden is het uitvoeren van toegankelijkheidsschouwen. De laatste schouwonderzoeken van de Lansingerlandse buitenruimte dateren echter van 2016. Er zijn ook schouwen gedaan van de Lansingerlandse stemlocaties in 2025 (de route van de openbare weg naar het stemhokje), maar sinds 2016 dus geen schouwen van de toegankelijkheid van het (gemeentelijk) vastgoed als geheel. De gemeente geeft in wederhoor aan sinds 2025 ook toegankelijkheidsbeleid te hebben voor de inrichting van de openbare ruimte.

3 Aanbevelingen

Op basis van de hiervoor toegelichte hoofdconclusie en de vier deelconclusies doen we vier aanbevelingen verdeeld over de aspecten online dienstverlening (aanbeveling 1), beleid (aanbeveling 2 en 3) en fysieke toegankelijkheid (aanbeveling 4).

AANBEVELING 1: OVERWEEG GEBRUIKERSERVARINGSONDERZOEK OM DE TOEGANKELIJKHEID VAN LANSINGERLAND.NL TE TESTEN.

De gemeente is flink op weg om de technische toegankelijkheid van haar websites te verbeteren. Ze toetst daarvoor onder meer of haar websites en apps aan alle WCAG-normen voldoen. Zogeheten gebruikerservaringsonderzoek kan een goede aanvulling zijn op de 'technische' WCAG-onderzoeken. Daarbij klikken inwoners met een beperking zich een weg door de online dienstverleningsprocessen van de gemeente. Ze vertellen ze ter plekke aan een onderzoeker hoe ze de verschillende te nemen stapjes ervaren. Dat is nuttig, want ook een website die aan alle WCAG-normen voldoet, kan in de praktijk voor mensen met een beperking zo lastig blijken, dat zij afhaken. Bovendien kunnen mensen met een beperking ook zaken opmerken die voor inwoners zonder beperking net zo goed problematisch zijn. Testers kunnen bijvoorbeeld merken dat het taalgebruik te ingewikkeld is. Of dat ze moeilijk de goede route door de website kunnen vinden. Op die manier slaat de gemeente met gebruikerservaringsonderzoek twee vliegen in een klap: zowel technische toegankelijkheidsproblemen als algemene gebruiksproblemen komen aan het licht. Gebruikerservaringsonderzoek biedt de gemeente daarmee handvatten om online dienstverlening echt voor iedereen toegankelijk te krijgen.

AANBEVELING 2: ZET DE STAPPEN VAN QUICKSCAN NAAR LIA.

De rekenkamer raadt aan om een LIA vast te stellen. Nu de Quicksan er ligt, is flink wat werk voor het opstellen van een LIA al gedaan. Een LIA met helder geformuleerde toegankelijkheidsacties, waarvan de de raad de voortgang kan volgen, maakt de meeste impact voor Lansingerland. Helemaal als (tenminste) sommige van die acties over niet-tijdelijke regelingen en voorzieningen gaan die voor alle inwoners te gebruiken zijn. Voorbeelden zijn dat de gemeente een toegankelijke speeltuin inricht of een subsidieregeling voor lokale toegankelijkheidsinitiatieven instelt. LIA's worden beter als inwoners met een beperking kunnen meedenken in het opstellen. Financiering en ambtelijke capaciteit maken de LIA compleet.

AANBEVELING 3: CREËER OVERZICHT IN HET LOKALE TOEGANKELIJKHEIDSBELEID.

Omdat toegankelijkheid zo'n breed thema is, zijn er in elke gemeente tal van lokale beleidskaders die weliswaar niet in de eerste plaats over toegankelijkheid gaan, maar wel acties en doelen op het gebied bevatten. Een inventaris helpt om vast te stellen of doelen en acties uit verschillende kaders elkaar versterken en waar nog lacunes in het beleid zijn. Een dergelijk overzicht helpt ook bij het opstellen van een LIA.

AANBEVELING 4: KIJK HOE DE FYSIEKE TOEGANKELIJKHEID VERBETERD KAN WORDEN.

Overweeg bijvoorbeeld om dienstverleningslocatie(s) van de gemeente te schouwen aan de hand van een normenkader voor toegankelijkheid. Een ander idee is het schouwen van straten, pleinen, parken of andere veelgebruikte buitenruimte in de gemeente. Schouwen gaat vaak beter als inwoners met een beperking (structureel of incidenteel) hierbij betrokken worden.

Als de uitkomsten worden verwerkt tot een gemeentelijk plan van aanpak met bijbehorende begroting, leidt dit concreet tot loketten en fysieke buitenruimte die beter te gebruiken zijn voor mensen met een beperking.

4 Bestuurlijke reactie

Geachte heer Keulen,

Op 5 december 2025 hebben wij uw conceptrapport 'Toelichtingsonderzoek toegankelijkheid Lansingerland' ontvangen. Dit in het kader van het door de Rekenkamer uitgevoerde onderzoek naar toegankelijkheid binnen onze gemeente. Op 21 januari 2026 heeft u de ambtelijke reactie op het conceptrapport ontvangen. In deze brief is de bestuurlijke reactie van het college op uw bestuurlijke nota opgenomen.

De deelconclusies van uw onderzoek vatten wij samen als:

1. Lansingerland werkt duidelijk aan technisch toegankelijke digitale dienstverlening en communicatie.
2. In Lansingerland is niet centraal bekend welk beleid over toegankelijkheid er is.
3. Lansingerland heeft geen LIA maar wel een QuickScan Toegankelijkheid.
4. Lansingerland werkt in bescheiden mate aan fysieke toegankelijkheid.

Alvorens wij per deelconclusie onze reactie geven en een reactie op de aanbevelingen, willen wij u attenderen op een onnauwkeurigheid in uw bestuurlijke nota. Wij constateren dat op pagina 8 van het rapport herhaaldelijk wordt verwezen naar de gemeente Albrandswaard, waar evident onze gemeente wordt bedoeld. Deze onnauwkeurigheid doet afbreuk aan de zorgvuldigheid van het rapport. Wij verzoeken de Rekenkamer dit te corrigeren.

Deelconclusie 1: Lansingerland werkt duidelijk aan technisch toegankelijke digitale dienstverlening en communicatie

Wij onderschrijven krachtig uw hoofdconclusie dat onze organisatie aantoonbaar en structureel werkt aan technisch toegankelijke digitale dienstverlening en communicatie. Digitale toegankelijkheid is voor ons college geen incidentele opgave, maar een blijvende verantwoordelijkheid die rechtstreeks raakt aan het bieden van inclusieve dienstverlening. Wij investeren daarom structureel in het volledig toegankelijk maken en houden van onze websites en applicaties, zoals de geldende wettelijke kaders en richtlijnen voorschrijven.

In uw bestuurlijk rapport vermeldt u alleen onze inspanningen als het gaat om de technische aspecten van digitale toegankelijkheid. Onze organisatie beperkt zich nadrukkelijk niet alleen tot de technische component. Toegankelijkheid is meer dan techniek alleen. In toegankelijkheidsonderzoeken wordt niet voor niets onderscheid gemaakt in een technisch onderzoek en een content onderzoek. Ook de inhoud van onze websites en apps maakt integraal onderdeel uit van onze aanpak digitale toegankelijkheid. Bij iedere publicatie maken wij een bewuste en zorgvuldige afweging. Ons uitgangspunt is dat informatie in HTML wordt geplaatst, zodat deze optimaal toegankelijk is voor alle gebruikers. Ook voor die mensen die gebruikmaken van ondersteunende technologie. Wanneer dit om inhoudelijke of praktische redenen

niet mogelijk is, zorgen we voor een toegankelijke PDF of bieden we de gebruiker een alternatief.

Onze inzet om informatie digitaal toegankelijk aan te bieden blijkt ook uit onze actieve deelname aan een pilot die wij in 2024 samen met enkele andere gemeenten en onze webbouwer zijn gestart. In deze pilot hebben wij gewerkt aan de implementatie in WordPress van een open-source tool, genaamd NLdoc. Deze tool is ontwikkeld in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Hiermee zouden we documenten, zoals PDF- en Word-bestanden, automatisch kunnen omzetten naar toegankelijke HTML-pagina's. Dat de verdere ontwikkeling van deze voorziening door Logius na 2,5 jaar is beëindigd, is betreurenswaardig. Wij volgen de verkenning naar mogelijke doorontwikkeling met grote belangstelling. We blijven bereid om actief bij te dragen aan oplossingen die de digitale toegankelijkheid verder versterken.

Het college beschouwt digitale toegankelijkheid nadrukkelijk als een doorlopende ontwikkelopgave. Wij blijven investeren in zowel technische kwaliteit als gebruiksvriendelijkheid en inclusiviteit, zodat onze digitale dienstverlening voor iedereen toegankelijk, begrijpelijk en bruikbaar is.

Deelconclusie 2: In Lansingerland is niet centraal bekend welk beleid over toegankelijkheid er is

Wij onderschrijven deze deelconclusie niet. Al ons beleid moet inclusief zijn conform artikel 1 van de Grondwet. Daarom hebben we bij beleidsontwikkeling aandacht voor inclusie en maken we hier geen apart beleid over. We borgen onze focus op inclusie, doordat we in onze Samenlevingsvisie vastlegden dat we bijdragen aan een inclusieve samenleving. De Samenlevingsvisie vormt onze koers, waar we nieuw beleid aan toetsen.

Deelconclusie 3: Lansingerland heeft geen LIA maar wel een QuickScan Toegankelijkheid

Het klopt dat de rijksoverheid zich ervoor sterk maakt dat alle gemeenten een Lokale Inclusie Agenda (LIA) opstellen, maar de vorm waarop gemeenten dat doen is niet wettelijk voorgeschreven. Gemeenten hebben inderdaad een belangrijke rol in de uitvoering van het VN-verdrag Handicap om bij te dragen aan een inclusieve en toegankelijke samenleving. Deze verantwoordelijkheid is ook ondergebracht bij diverse wetten voor het sociaal domein. Mede daarom heeft Lansingerland bij beleidsontwikkeling aandacht voor inclusie en is dit ondermeer vastgelegd in onze Samenlevingsvisie.

Deelconclusie 4: Lansingerland werkt in bescheiden mate aan fysieke toegankelijkheid

Wij onderschrijven het belang van goede fysieke toegankelijkheid voor inwoners met een beperking. In dat kader zijn de afgelopen jaren in de centrumgebieden van onze gemeente belangrijke stappen gezet. De laatste integrale centrumschouw vond plaats vóór corona. Hierna zijn we gaan werken naar een structurele oplossing. Zo is het centrum van Berkel in 2020 en 2021 gerenoveerd. In 2022 is het centrum van Bergschenhoek vernieuwd. Bij de herinrichting van beide centrumgebieden is toegankelijkheid integraal meegenomen als randvoorwaarde binnen het ontwerp en de uitvoering. Daarnaast is in 2025, naar aanleiding van vragen vanuit de raad, het brugdek van de passage in Berkel Centrum vervangen door een glad wegdek om de

toegankelijkheid verder te verbeteren. In 2026 is er een nieuwe buslijn 172 geopend. Ter voorbereiding, hebben we in 2025 de bushaltes toegankelijk gemaakt.

Verder zorgen we er al jaren voor dat een extern toegankelijkheidsadviesbureau onderzoek doet naar de stemlokalen die we inzetten voor verkiezingen. In aanloop naar de vervroegde Tweede Kamerverkiezing in 2025 heeft het bureau alle stembureaus getoetst. Om ervoor te zorgen dat onze inwoners altijd in de eigen buurt kunnen stemmen maken we veel gebruik van externe locaties. Wanneer een onderzoeks-rapport is afgerond informeren wij altijd de eigenaar van de locatie. Het is vervolgens aan de externe locatie om de voorgestelde maatregelen van het toegankelijkheidsadviesbureau al dan niet uit te voeren. Wij kunnen als gemeente deze locaties niet dwingen om, ingrijpende en dure verbouwingen, uit te voeren.

Reacties op aanbevelingen

1. Overweeg gebruikerservaringsonderzoek om de toegankelijkheid van Lansingerland.nl te testen.

De afgelopen jaren heeft onze prioriteit gelegen bij het laten onderzoeken en waar nodig aanpassen van al onze websites en applicaties, zodat deze voldoen aan de geldende wettelijke vereisten voor digitale toegankelijkheid. Hiermee hebben wij een stevige basis gelegd voor duurzame, toegankelijke digitale dienstverlening.

Wij nemen uw aanbeveling om een gebruikerservaringsonderzoek (UX-onderzoek) uit te voeren naar onze hoofdwebsite nadrukkelijk over. Wij zijn voornemens dit onderzoek uit te voeren, maar kiezen er bewust voor dit te doen nadat een belangrijke inhoudelijke doorontwikkeling is afgerond. Momenteel zijn wij bezig met het herschrijven van onze webteksten naar de je-vorm, met als doel onze dienstverlening persoonlijker, directer en begrijpelijker aan te bieden. Wij achten het van belang dat het gebruikers-onderzoek plaatsvindt op basis van deze vernieuwde content, zodat de uitkomsten representatief zijn voor de toekomstige inrichting van de website.

Parallel hieraan werken wij aan concrete verbeteringen van onze digitale dienstverlening. Zo breiden wij de functionaliteiten van de voorleessoftware die we hebben op onze website verder uit. Bezoekers krijgen daarmee de mogelijkheid om zelf de voorleessnelheid te bepalen en om met één druk op de knop webpagina's om te zetten naar een vereenvoudigde tekst op B1-leesnivea. Hiermee vergroten wij de begrijpelijkheid van onze informatie en versterken wij de inclusiviteit van onze digitale kanalen.

Als inclusieve gemeente willen wij bovendien aanvullende stappen zetten om doven en slechthorenden beter te ondersteunen. Op onze website gaan we de mogelijkheid onderzoeken dat doven, slechthorenden en mensen met een spraakbeperking telefonisch via een bemiddelingsdienst met ons kunnen communiceren. Via een tolk op afstand worden gesprekken vertaald in gebarentaal, tekst of spraak. Hiermee bieden wij gelijkwaardige toegang tot telefonie en verbeteren wij de bereikbaarheid van onze organisatie voor deze doelgroep.

2. Zet de stappen van QuickScan naar LIA.

Het overzicht van onze inzet voor een inclusieve samenleving is gemaakt met de Quickscan Inclusief Beleid, die in 2023 in de commissie Samenleving is besproken. Deze is met de rekenkamer gedeeld. Lansingerland hanteert het uitgangspunt dat we

bij ieder beleid dat we maken aandacht hebben voor een inclusieve samenleving. De aandacht voor toegankelijkheid is daarom op veel plaatsen terug te vinden, bijvoorbeeld: buitenruimte (bijvoorbeeld toegankelijke bushaltes), dienstverlening (toegankelijke websites, inclusief stembureau) en jeugd (zoals sporten met een beperking).

3. Creëer overzicht in het lokale toegankelijkheidsbeleid.

Het is mogelijk, als de nieuwe gemeenteraad of college daartoe opdracht geeft, om in de nieuwe raadsperiode opnieuw een Quicksan Inclusief Beleid uit te voeren, zodat er een actueel overzicht van het lokale toegankelijkheidsbeleid is.

4. Kijk hoe de fysieke toegankelijkheid verbeterd kan worden.

Wij vinden het belangrijk dat de fysieke omgeving goed toegankelijk is voor inwoners met een beperking. In dat kader zijn, zoals u heeft kunnen lezen in onze reactie bij deelconclusie 4, de afgelopen jaren in de centrumgebieden van onze gemeente belangrijke stappen gezet.

In uw bestuurlijke nota doet u als aanbeveling om toegankelijkheidsschouwen uit te voeren. Wij gaan de mogelijkheid onderzoeken om dit jaar opnieuw centrumschouwen uit te voeren. Op die manier kunnen wij toetsen of de bestaande voorzieningen nog aan de toegankelijkheidseisen voldoen. Hoewel een 'schouw' een geschikt instrument is, vraagt het veel tijd en capaciteit van de betrokken organisaties om een schouw uit te voeren. Bovendien is het slechts een momentopname. Het college wil juist permanent werken aan het verbeteren van de fysieke toegankelijkheid.

Wij danken de Rekenkamer voor het uitgevoerde onderzoek en vertrouwen erop u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd.

5 Nawoord

Het is goed om te zien dat het college voor zichzelf een doorlopende ontwikkelopgave ziet om de toegankelijkheid in Lansingerland te garanderen. Want hier zijn duidelijk nog stappen te zetten. Daarom is het jammer dat het college niet helder is in welke conclusies zij onderschrijft en hoe zij de aanbevelingen wil vertalen naar actie.

In dat licht is het ook verbazingwekkend dat het college **deelconclusie 2** niet onderschrijft. In ons onderzoek constateren wij dat centraal niet bekend is welk beleid over toegankelijkheid er is. Het spreekt vanzelf dat de gemeente Lansingerland conform artikel 1 Grondwet niet discrimineert. Toegankelijkheid gaat echter niet zozeer om discriminatie, maar om het als gemeente actief bevorderen dat alle burgers kunnen meedoen in de samenleving. En juist daarin moet Lansingerland nog stappen zetten. De gemeente moet de sinds 2016 wettelijk verplichte Lokale Inclusie Agenda vaststellen. Lansingerland heeft dit nog niet gedaan. **Aanbeveling 2** om dit achterstallige werk op te pakken, neemt het college niet over. De rekenkamer roept daarom de gemeenteraad op het college aan te sporen deze wettelijke plicht uit te voeren. Aan een goede LIA gaat een inventarisatie van het bestaande lokale toegankelijkheidsbeleid vooraf. Het bevreemdt de rekenkamer dan ook dat het college deze **aanbeveling 3** niet overneemt.

Ook blijft het onduidelijk wat het college wil gaan doen om **aanbeveling 4** uit te voeren. Dit is een oproep om te kijken hoe de fysieke toegankelijkheid verbeterd kan worden. Schouwen is goed, maar zinloos zonder actie. De rekenkamer vraagt de gemeente in deze aanbeveling dan ook om aan de resultaten van de schouwen een plan van aanpak met begroting te koppelen. In de reactie van het college wordt echter nog niet verwezen naar concrete nieuwe acties. Met betrekking tot stemlocaties schrijft het college juist waarom de gemeente geen verbeteringen kan afdwingen op externe locaties. De Kieswet schrijft echter voor dat stembureaus – ook die op externe locaties – zo zijn gelegen en ingericht dat inwoners met lichamelijke beperkingen zoveel mogelijk zelfstandig kunnen stemmen. Omdat de rekenkamer dit een belangrijk democratisch recht vindt, zullen wij hier in de komende tijd in Lansingerland onderzoek naar doen.

Waar in het rapport per ongeluk Albrandswaard stond, is dit in het definitieve rapport vervangen door Lansingerland.

1 Lansingerland heeft weinig beleid over toegankelijkheid

1-1 Inleiding

In navolging van het VN-verdrag vraagt het rijk aan gemeenten om te werken aan meer toegankelijkheid. Zo draagt de ‘Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte’ (Wgbh/cz) hen sinds 2016 op om geleidelijk te zorgen dat al hun diensten en producten "algemeen toegankelijk" worden. En het Besluit toegankelijkheid geeft aan dat overheden (waaronder gemeente) plannen moeten maken voor de geleidelijke verwezenlijking van algemene toegankelijkheid.⁸ Dit zijn vrij open geformuleerde normen, maar ze geven wel aan dat gemeenten hier zich voor dienen in te spannen. Dit hoofdstuk gaat over deze inspanningen wat betreft het geschreven beleid van de gemeente Lansingerland. De rekenkamer kijkt of de gemeente de verplichte beleidsagenda heeft op het gebied van toegankelijkheid en mogelijk nog ander beleid en of er misschien voorbeelden van Rotterdams beleid zijn die de gemeente zouden kunnen inspireren. Ook kijkt de rekenkamer of de taak om toegankelijkheid te versterken bij specifieke ambtenaren is belegd.

1-2 De gemeente Lansingerland heeft geen beleidskader over toegankelijkheid maar wel ambtenaren die zich ermee bezighouden.

1-2-1 De gemeente Lansingerland heeft alleen een aanzet tot een LIA

Gemeenten moeten periodiek een beleidsplan maken over toegankelijkheid.

Bij de ratificatie van het VN-verdrag in 2016 nam de Tweede Kamer het Amendement Van der Staaij en Bergkamp aan. Daarin staat dat gemeenten in hun periodiek vast te stellen plannen voor de uitvoering van de Wmo 2015, Jeugdwet en Participatiewet ook moeten beschrijven hoe zij werken aan de implementatie van het VN-verdrag. En in de toelichting op het amendement staat: “Het is de bedoeling (...) dat gemeenten één integraal plan ontwikkelen voor het hele sociale domein. Concreet kan dit worden uitgewerkt in een Lokale Inclusie Agenda”, afgekort een LIA.⁹ De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en Ieder(IN) – koepelorganisatie van mensen met een beperking – hebben handreikingen gemaakt voor gemeenten om tot een Lokale Inclusie Agenda te komen. Volgens de VNG-handreiking heeft een inclusieve samenleving betrekking op “onderwijs & ontwikkeling, thuis, werk & inkomen, vrije tijd, vervoer en welzijn, gezondheid & ondersteuning.”¹⁰ In de handreiking van

⁸ VNG, ‘handreiking Lokale Inclusie Agenda’, maart 2019 en Besluit algemene toegankelijkheid voor personen met een handicap of chronische ziekte, 2017, artikel 3.

⁹ K. Van der Staaij en V. Bergkamp, “Nader gewijzigd amendement van de leden Van der Staaij en Bergkamp ter vervanging van dat gedrukt onder nr. 19,” Tweede Kamer, 33990-35 (januari 2016).

¹⁰ VNG, *Handreiking Lokale Inclusie Agenda*, (Den Haag, 2019), 3 & 17.

Ieder(IN) staat: “Gemeenten moeten duidelijk omschrijven welke verbeteringen en doelen ze gaan realiseren, en daarbij ook aangeven binnen welke termijn dat gaat gebeuren. In het plan moeten de onderwerpen onderwijs, werk, inkomen, vervoer, wonen en leven een plek krijgen.”¹¹ Dit zijn onderwerpen die ook in het VN-verdrag aan de orde komen.

De gemeente Lansingerland heeft alleen een aanzet tot een LIA

De gemeente Lansingerland stelde in 2023 een “Quickscan Inclusief Beleid” op.¹² Dit gebeurde naar aanleiding van de motie “Quickscan Inclusief Beleid”, die de gemeenteraad in 2021 aannam. In die motie staat dat het “Kennisplein Gehandicaptensector een Quickscan Inclusief Beleid als het startpunt noemt voor een traject (...) om te komen tot een lokale inclusie agenda”. De raad vroeg het college daarom om een Quickscan Inclusief Beleid uit te voeren. Daarnaast vroeg ze om geïnformeerd te worden over de wijze waarop het college uitvoering wil geven aan de verbeterpunten en aanbevelingen uit de Quickscan. Tot slot vroeg de raad om jaarlijks een update te ontvangen over actuele toegankelijkheidsontwikkelingen binnen de gemeente.¹³

De Quickscan van Lansingerland gaat over bewustwording, toegankelijkheid, beleidsvorming, participatie en veiligheid en apart naar WMO, jeugd en arbeid. De Quickscan gaat vanwege een tweede raadsmotie ook over andere doelgroepen dan mensen met een beperking, namelijk ook over de LHBTIQ+ gemeenschap en anderstaligen of mensen die analfabeet zijn en mensen van verschillende etnische en religieuze achtergronden. De Quickscan is in juli 2023 met de gemeenteraad gedeeld en in de commissie Samenleving besproken.¹⁴ In het document komt aan de orde welke activiteiten de gemeente doet voor mensen met een beperking, maar lang niet altijd is duidelijk aangegeven of het de uitvoering van wettelijke plichten betreft of eigen Lansingerlands beleid. Duidelijk ‘eigen’ acties zijn bijvoorbeeld dat de gemeente zeker vijf organisaties en netwerken subsidieert die in de gemeente toegankelijkheid bevorderen, onder meer door de organisatie van een autismecafé en het geven van trainingen om mensen met dementie te herkennen.¹⁵

De Quickscan heeft geen acties, geen planning, geen begroting en geen voornemen tot rapportage over resultaten

Hoewel de Quickscan informatie over toegankelijkheid in Lansingerland geeft, bevat deze praktisch geen concrete voornemens om de toegankelijkheid in de gemeente verder te bevorderen. Dat is wel hetgeen het VN-verdrag, en daarmee ook het amendement, beoogt. De beschrijving van de bestaande activiteiten is bovendien vaak slechts kort, en daarmee weinig concreet geformuleerd. Voor geen van de activiteiten is aangegeven hoelang de gemeente er nog mee door gaat (planning) en wat ze er aan uitgeeft of wil uitgeven. Er is in de Quickscan ook geen voornemen opgenomen tot monitoring van de resultaten. Het gaat dan ook om een scan, niet om een beleidskader, zoals een LIA hoort te zijn. De QuickScan is, zoals in de motie vermeld,

¹¹ Ieder(IN), *Vraag en antwoord - VN-verdrag lokaal*, (Utrecht, 2017), 5.

¹² Gemeente Lansingerland, *Quickscan Inclusief Beleid*, ongedateerd.

¹³ M. Beckers en P. van der Stadt, “Voortgang Quickscan inclusief beleid, Motie M2021-053, M2020-31 en T2022-037,” College van B&W Lansingerland, U23.00088 (25 november 2021).

¹⁴ College van B&W Lansingerland, “Afdoening moties M2021-053 en M2020-031 en de toezegging T2022-037”, gemeenteraad Lansingerland (Collegebrief, U23.02877, 5 juli 2023).

¹⁵ Gemeente Lansingerland, *Quickscan Inclusief Beleid*, ongedateerd, 6.

bedoeld als een startpunt voor een LIA maar is zelf geen LIA. Bij het vaststellen van de Quickscan Inclusief Beleid is echter de lijn gekozen dat beleid altijd inclusief moet zijn en er daarom geen apart inclusiebeleid nodig is.¹⁶ In de motie verzocht de raad ook om geïnformeerd te worden over de verbeterpunten en aanbevelingen die uit de Quickscan naar voren komen. De Quickscan bevat echter geen sectie verbeterpunten en aanbevelingen. Ook is de raad niet jaarlijks geïnformeerd over toegankelijkheidsontwikkelingen, waar in de motie wel om gevraagd werd.

In de Quickscan staat niet of de doelgroep werd betrokken bij het opstellen ervan

In de toelichting van het amendement staat ook dat mensen met een beperking (en hun vertegenwoordigende organisaties) moeten worden betrokken bij het opstellen van het beleid. De Adviesraad Sociaal Domein (ASD) Lansingerland wordt door het college om advies gevraagd bij alle beleidsstukken en impactvolle stukken over uitvoering, zo geeft de gemeente aan.¹⁷ In de Quickscan staat niet aangegeven hoe mensen met een beperking zijn betrokken bij het opstellen ervan. Ook is niet vermeld of de ASD er bij is betrokken.

Inspiratie uit Rotterdam: tientallen concrete acties in de LIA en de doelgroep is betrokken

De Rotterdamse LIA is wel een beleidsplan. Deze LIA heet de Lokale Agenda Toegankelijkheid Rotterdam en verscheen in 2020.¹⁸ Naast een beschrijving van wat er al gebeurt in de gemeente Rotterdam, stonden er 61 nieuwe acties in, waarvan de helft SMART-geformuleerd. Bijna alle acties waren voorzien van een deadline.¹⁹ Na het verlopen van de meeste deadlines, in 2024, werd de LAT herijkt en van een lijst nieuwe voorgenomen acties voorzien.²⁰ (Volgens het amendement moeten de gemeentelijke plannen over toegankelijkheid immers periodiek zijn. Het zou dus voor de gemeente Lansingerland logisch zijn om niet alleen een LIA te hebben, maar deze ook periodiek jaar te herijken of te vernieuwen.) Vooral voor de SMART-geformuleerde acties uit de LAT was op basis van jaarlijkse voortgangsrapportages door de Rotterdamse raad goed te volgen welke resultaten geboekt worden.

In Rotterdam heeft de gemeente de doelgroep betrokken bij het proces naar het opstellen van de LIA. Ze heeft niet alleen de adviesraad (Brede Raad 010) betrokken maar ook gesprekken met belangenbehartigers gevoerd en ervaringsdeskundigen via Stichting MEE Rotterdam Rijnmond. Dit is een stichting die mensen met een beperking ondersteunt en als kennispartner voor onder andere overheden optreedt.²¹ Daarnaast heeft de gemeente sinds 2024 een ervaringsdeskundige ambtenaar als “toegankelijkheidsambassadeur” aangesteld. Deze ambtenaar moet binnen de gemeente en bij het gemeentebestuur lobbyen voor het thema en in de

¹⁶ Ambtenaar Lansingerland, interview.

¹⁷ interview ambtenaar.

¹⁸ Gemeente Rotterdam, *Lokale Agenda Toegankelijkheid*, augustus 2020.

¹⁹ Deze deadlines lagen voor de meeste doelen in 2022, een enkele keer was de deadline 2030.

²⁰ College B&W Rotterdam, “Voortgangsrapportage Lokale Agenda Toegankelijkheid over 2022 en herijking Lokale Agenda Toegankelijkheid 2023-2024,” M2305-429 – 23bo005799 (20 juni 2023).

²¹ Gemeente Rotterdam, *Lokale Agenda Toegankelijkheid*, augustus 2020, 11.

stad zoveel mogelijk partijen bij het onderwerp laten aansluiten.²² Deze ambtenaar maakt ook deel uit van Rotterdam Onbeperkt en werkte daardoor onder andere mee de herijking van de LIA.

1-2-2 In Lansingerland is alleen digitale toegankelijkheid specifiek bij ambtenaren belegd

Toegankelijkheid is in de gemeente Lansingerland bij meerdere ambtenaren belegd, maar is alleen bij twee van hen specifiek benoemd in de functieomschrijving.²³ Deze twee ambtenaren werken (onder meer) aan digitale toegankelijkheid, oftewel gemeentelijke digitale dienstverlening en communicatie die ook voor mensen met een beperking goed te gebruiken is. Hun werk gaat dus alleen over het digitale deel van toegankelijkheid. Voor de andere ambtenaren is toegankelijkheid geen deel van hun functietitel, hoewel velen van hen uiteraard wel betrokken zijn bij werk dat de toegankelijkheid in de gemeente verbetert.

Rotterdam heeft een speciaal ambtelijk programmteam dat de LIA voorbereidt, de voortgang van de LIA-acties monitort en de LIA-herijking voorbereidt. Dit team heet “Rotterdam Onbeperkt” en houdt zich exclusief bezig met toegankelijkheid. Het bestaat uit zo’n 18 ambtenaren afkomstig uit de verschillende afdelingen (‘clusters’) van de gemeente. De meeste leden werken slechts een deel van hun aanstelling als programmteamlid en enkele leden werken voltijds aan toegankelijkheid.

1-2-3 Het is niet duidelijk of de gemeente Lansingerland bewustwordingsactiviteiten organiseert

De gesproken ambtenaren wisten niet zeker of de gemeente bewustwordingsactiviteiten voor inwoners organiseert, bijvoorbeeld in de landelijke Week van de Toegankelijkheid. Dergelijke activiteiten zijn bedoeld om inwoners bewust te maken van het belang van toegankelijkheid.

1-3 Lansingerland heeft beleid over toegankelijkheid

De rekenkamer heeft de gemeente Lansingerland gevraagd welke beleidskaders concreet toegankelijkheidsbeleid bevatten. De gemeente gaf aan dat het dan vooral gaat om de visie op sport en bewegen “Scoren met sport” uit 2019, de “Visie op Dienstverlening” uit 2019, de “Samenlevingsvisie” uit 2022 en de “visie Burgerparticipatie Lansingerland” uit 2023.²⁴ Alleen in het eerste kader trof de rekenkamer concreet geformuleerde toegankelijkheidsacties voor de gemeente aan.

De gemeente Lansingerland heeft in 2019 de visie op sport en bewegen vastgesteld, die vooruitblijkt tot 2030.²⁵ De gemeente wil in 2030 “voldoende” sportactiviteiten voor

²² College B&W Lansingerland, “Voortgangsrapportage Lokale Agenda Toegankelijkheid over 2022 en herijking Lokale Agenda Toegankelijkheid 2023-2024,” M2305-429 – 23bo005799 (20 juni 2023), 1

²³ Ambtenaren Lansingerland, interview.

²⁴ Gemeente Lansingerland, ‘Scoren met sport - visie op sport en bewegen’, maart 2019, Gemeente Lansingerland, ‘Visie op Dienstverlening’, mei 2019, Gemeente Lansingerland, ‘Samenlevingsvisie Lansingerland, 2022 en ‘Visie Burgerparticipatie Lansingerland ‘Samen Besturen’’, 25 mei 2023.

²⁵ Gemeente Lansingerland, ‘Scoren met sport - visie op sport en bewegen’, maart 2019.

inwoners met een beperking hebben.²⁶ Om dit te verwezenlijken wordt in samenwerking met omliggende gemeenten uit de regio Haaglanden de organisatie Grenzeloos Actief ingezet voor het “matchen van de vraag en het beschikbare aanbod voor de doelgroep”.²⁷ Grenzeloos Actief is een programma van samenwerkende partijen zoals de Vereniging Sport en gemeenten en MEE Nederland, om “het sport- en beweegaanbod vanuit de behoefte van de doelgroep beter met elkaar te laten matchen”.²⁸ SportMEE, een onderdeel van stichting MEE Rotterdam Rijnmond, ondersteunt “mensen met een beperking en chronisch zieken bij het vinden van een passende sport en beweegactiviteit door individueel advies op maat”.²⁹ De begroting van de sportvisie kent vanaf 2019 structureel €7.500 euro aanvullend budget toe voor Grenzeloos Actief.³⁰ Uit de begroting is niet op te maken tot welk jaar dit budget gereserveerd wordt.

In de Quicksan, uit 2023, staat de ondersteuning van Grenzeloos Actief niet meer vermeld. Wel staat daarin dat Sport MEE wordt gesubsidieerd om mensen met een beperking te begeleiden naar sport.³¹ Er is in ieder geval aanbod voor inwoners met een beperking. Op uniekporten.nl staan zeven Lansingerlandse verenigingen en aanbieders die dit organiseren.³²

Inspiratie uit Rotterdam: Het plan ‘Rotterdam Sport Onbeperkt’ stelt concrete doelen voor toegankelijker sporten

Het plan van aanpak ‘Rotterdam Sport Onbeperkt’ werd in augustus 2023 ter informatie aan de raad toegestuurd. Het plan heeft als doel “het sporten in Rotterdam nog toegankelijker te maken voor mensen met een beperking” en bevat een groot aantal maatregelen om dat te bereiken.³³ Het plan heeft vijf doelen.

- 1 informatie over sporten en bewegen goed vindbaar voor mensen met een beperking;
- 2 betere fysieke toegankelijkheid van sportaccommodaties;
- 3 betere sociale toegankelijkheid, dus een veilige, gastvrije en deskundige sportomgeving;
- 4 betere praktische toegankelijkheid (betaalbaarheid, vervoer, sporthulpmiddelen, etc.);
- 5 hulp bij het kiezen van activiteiten.

Bij elk doel staan meerdere SMART-geformuleerde acties. Een actie bij is bijvoorbeeld het in 2023 laten schouwen van 27 sportaccommodaties volgens de normen van een bepaald toegankelijkheidskeurmerk,³⁴ waarna een plan van aanpak wordt opgesteld met een begroting om de benodigde aanpassingen te

²⁶ Gemeente Lansingerland, *Scoren met sport - visie op sport en bewegen*, maart 2019, 15.

²⁷ Gemeente Lansingerland, *Scoren met sport - visie op sport en bewegen*, maart 2019, 15

²⁸ Vereniging Sport en Gemeenten, “Grenzeloos Actief,” geraadpleegd op 19 november 2025, <https://sportengemeenten.nl/grenzeloos-actief/>.

²⁹ Team SportMEE, “SportMEE, Intro”, Facebook, geraadpleegd op 19 november 2025, <https://www.facebook.com/TeamSportMEE/>.

³⁰ Gemeente Lansingerland, *Scoren met sport - visie op sport en bewegen*, maart 2019, 27

³¹ Gemeente Lansingerland, *Quicksan Inclusief Beleid*, ongedateerd. 1-3

³² Uniek Sporten, “Sportzoeker,” geraadpleegd op 20 november 2025, <https://www.unieksporten.nl/sport-zoeken/postcode:lansingerland,%20nederland/afstand:10/resultaten:10>.

³³ Gemeente Rotterdam, *Plan van Aanpak ‘Rotterdam Sport Onbeperkt. Versie .007 Aangepast nav commissievergadering d.d. 30-08-2023*, 27 september 2023, 6-14.

³⁴ Dit keurmerk heet de Integrale Toegankelijkheid Standaard.

realiseren. Door dergelijke acties uit te voeren kan de gemeente een concreet een verschil maken voor mensen met een beperking die (meer) willen sporten. De rekenkamer ziet wel aandachtspunten bij het plan. Het is nog niet formeel vastgesteld en heeft geen eigen budget.

1-3-1 Het is niet centraal bekend welke andere Lansingerlandse plannen toegankelijkheidsacties bevatten

Er waren volgens de gemeente nog meer kaders met toegankelijkheidsbeleid, maar het was niet centraal bekend welke onderdelen daarvan concrete toegankelijkheidsacties bevatten. De rekenkamer kreeg daarop vele stukken aangeleverd, maar niet altijd was duidelijk waar in deze stukken toegankelijkheidsacties aan de orde kwamen.

In de QuickScan staan wel enkele concrete vermeldingen van eigen toegankelijkheidsacties van de gemeente. Zo refereert het document naar de Woonvisie Lansingerland. Hierin staan “plannen voor het bouwen van 40% gelijkvloerse woningen voor [onder meer] ouderen of mensen met een beperking. Daarnaast is vastgelegd dat het streven is om “circa 5% van de woningbouw te realiseren voor woonzorgdoelgroepen in speciaal ontwikkelde woonzorgvoorzieningen voor kwetsbare jongvolwassenen met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking, inwoners met GGZ-problematiek en ouderen die door hun beperking niet meer zelfstandig thuis kunnen wonen.”³⁵ Ook wordt de Social Return on Investment-regel van de gemeente beschreven. “Opdrachtgevers zetten in beginsel 5% van de aanneemsom (...) in voor social return in de vorm van arbeidsplaatsen voor mensen met een beperking”.³⁶

Inspiratie uit Rotterdam: beleid voor het beter ondersteunen van mensen met een LVB en voor Samenleven

De gemeente Rotterdam heeft twee plannen die over toegankelijkheid gaan en voor Lansingerland mogelijk ook interessant zijn om op te stellen.

- Rotterdam heeft sinds 2020 concernbrede plannen voor het beter ondersteunen van mensen met een Licht Verstandelijke Beperking (LVB). Het eerste plan heette ‘Kijk op LVB’.³⁷ In 2023 werd het opgevoegd door het plan ‘Zicht op mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB) 2023-2025’.³⁸ De plannen hebben tot doel om de gemeentelijke werkprocessen aan te passen aan de capaciteiten van mensen met een LVB. Daarvoor is het ook nodig dat ambtenaren mensen met een LVB beter gaan herkennen. Het plan heeft acht concernbrede actiepunten, waaronder bijvoorbeeld het benoemen van Ambassadeurs LVB binnen de organisatie en het schrijven op B1 niveau. Bij het plan zijn 21 deelafdelingen van de gemeente aangesloten, elk met hun eigen SMART-formuleerde acties die in jaarplannen zijn vervat. Het plan heeft geen uitvoeringsbudget. Ook ontvangt de raad geen voortgangsrapporten over de

³⁵ Gemeente Lansingerland, *Quickscan Inclusief Beleid*, ongedateerd, 17.

³⁶ Gemeente Lansingerland, *Quickscan Inclusief Beleid*, ongedateerd, 27.

³⁷ Gemeente Rotterdam, *Kijk op LVB*, juni 2020.

³⁸ Wethouder Zorg, Ouderen, Jeugdzorg van Rotterdam, “Plan Zicht op LVB,” Commissie Zorg, Welzijn, Cultuur en Sport, (wethoudersbrief, M2306-3659 – 34bo007130, 7 september 2023); Gemeente Rotterdam, *Zicht op mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)*, september 2023.

LVB-plannen. Dat maakt het voor de raad moeilijk om de resultaten te volgen. Er zijn wel resultaten. Een succes van de plannen is dat in de periode 2021 - 2023 532 ambtenaren werkend in de eerstelijns dienstverlening, een uitgebreide LVB-ervaringstraining hebben gevolgd.

- Het Rotterdamse Actieplan Samenleven heeft een subsidieregeling voor bewustwordingsactiviteiten. Het Rotterdamse “Actieplan Samenleven in één stad”, uit 2023, gaat over de gelijke behandeling van alle Rotterdammers conform artikel 1 van de Grondwet.³⁹ Het plan richt zich op bestrijding van discriminatie naar “kleur en afkomst, leeftijd, religie, sociaaleconomische positie, politieke voorkeur, geslacht, gender, seksualiteit, beperkingen, chronische ziekten, sociale status, verblijfsstatus en alle unieke combinaties van deze kenmerken.”⁴⁰ Het plan kondigt een nieuwe subsidie aan voor activiteiten gericht op bewustwording over (on)gelijke behandeling. Ook initiatieven voor meer bewustwording over de behandeling van mensen met een beperking, kunnen een aanvraag doen.⁴¹

³⁹ Gemeente Rotterdam, *Actieplan: Samenleven in één stad*, september 2023; *Grondwet*: Nederlandse grondwet, Artikel 1.

⁴⁰ Gemeente Rotterdam, *Actieplan: Samenleven in één stad*, september 2023, 9.

⁴¹ Gemeente Rotterdam, *Actieplan: Samenleven in één stad*, september 2023, 31.

2 De gemeente Lansingerland werkt aan toegankelijke dienstverlening

2-1 Inleiding

In dit hoofdstuk beoordeelt de Rekenkamer hoe de gemeente haar dienstverlening vormgeeft in beleid en uitvoering. Het gaat daarbij met name om de Informatietoegankelijkheid van de dienstverlening. Deze komt aan de orde in paragraaf 2-2. Paragraaf 2-3 gaat heel kort over de moeite die de gemeente, volgens haar beleid en in de praktijk, doet om de fysieke toegankelijkheid te vergroten. Ter inspiratie staan voorbeelden van Rotterdams beleid of uit de Rotterdamse uitvoeringspraktijk vermeld.

2-1-1 Het Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheden

Gemeenten hebben een verplichting wat betreft het technisch toegankelijk maken van hun websites voor mensen met een beperking. Die verplichting staat in het Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheden (Bdto) uit 2019. Ze moeten hun apps en websites laten toetsen aan zogeheten WCAG-normen (zie kader). Op basis van de uitkomsten moeten ze toegankelijkheidsverklaringen publiceren, waarin minstens een status A, B of C staat. Bij status A is er een rapport van maximaal 3 jaar oud waarin staat dat aan alle WCAG-normen is voldaan. Bij status B is volgens het rapport nog niet aan alle normen voldaan. Bij status C is er nog geen rapport of is het rapport te oud, maar staat een (nieuw) onderzoek wel binnen zes maanden gepland.

Het Bdto is in fasen ingegaan vanaf september 2019. Sinds 23 september 2020 geldt het besluit voor alle websites van overheden en sinds 23 juni 2021 voor alle mobiele applicaties van overheden. Het besluit is in 2023 onderdeel geworden van de Wet digitale overheid.⁴² Volgens het Bdto zijn overheden niet verplicht om betere toegankelijkheid te realiseren als dit te zwaar weegt ten opzichte van andere belangen.

De WCAG-normen

De Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) zijn 50 normen, ontwikkeld door het World Wide Web Consortium. Ze gaan over vier kernprincipes:

- Waarneembaar: Informatie en gebruikersinterfacecomponenten⁴³ moeten worden weergegeven op een manier die waargenomen kan worden door zoveel mogelijk gebruikers. Dat kan bijvoorbeeld gaan over aanpasbare lettergroottes en contrast op webpagina's, over ondertiteling voor video's of over tekst die aangeeft wat er op plaatjes staat.
- Bedienbaar: De gebruikersinterface en navigatie moeten bedienbaar zijn door alle gebruikers, inclusief degenen die bijvoorbeeld alleen een toetsenbord gebruiken. Normen op dit gebied gaan

⁴² Wet digitale overheid, BWBR0048156 (2019), <https://wetten.overheid.nl/BWBR0048156/2023-07-01>.

⁴³ Een interface is een koppelvlak waarmee - in het geval van een gebruikersinterface - mens en computer met elkaar communiceren, bijvoorbeeld een websitepagina, aanmeldzuil, telefoonmenu et cetera.

bijvoorbeeld over voldoende tijd geven voor het voltooien van taken en het vermijden van inhoud die kan leiden tot epileptische aanvallen.

- Begrijpelijk: de gebruikersinterface en de informatie die erop staat, moeten begrijpelijk zijn. Dit betekent dat navigatiemogelijkheden duidelijk moeten zijn en dat interacties voorspelbaar moeten zijn ('als ik hierop klik, zal er wel dit gebeuren').
- Robuust: Mensen moeten de website of applicatie kunnen (blijven) gebruiken, ook als technologieën zich ontwikkelen. Dit betekent onder andere het gebruik van gestandaardiseerde code, het vermijden van verouderde technologieën en het testen van compatibiliteit met verschillende browsers en hulptechnologieën.

2-2 De gemeente heeft interne plannen over digitale toegankelijkheid

In de huidige "Visie op dienstverlening" van Lansingerland staat geen concreet geformuleerd toegankelijkheidsbeleid.⁴⁴ Wel heeft de gemeente sinds 2021 een "Beleidsnotitie digitale toegankelijkheid", een daarbij behorende notitie "Beleid toegankelijke pdf-bestanden op de website van Lansingerland" en een "plan van aanpak digitale toegankelijkheid". De stukken zijn alleen ambtelijk vastgesteld.⁴⁵ In het plan van aanpak staan ongeveer twintig concreet beschreven acties, voorzien van een planning voor de periode 2020-2024. De acties zijn gericht op het voldoen aan het Bdto. Het gaat onder meer om het opstellen van een Handleiding toegankelijke Word-documenten en Pdf-bestanden voor Lansingerlandse ambtenaren en hun bewust maken van het belang van digitale toegankelijkheid.⁴⁶

De gemeente heeft sinds 2020 verschillende toegankelijkheidsonderzoeken laten uitvoeren op haar websites en apps. Sinds begin 2024 heeft de gemeente een abonnement bij een extern onderzoeks- en adviesbureau voor digitale toegankelijkheid. Voor €12.000 per jaar voert dit bureau vijf volledige WCAG-onderzoeken of tien WCAG-deelonderzoeken uit (zie het kader in paragraaf 2-1-1 voor uitleg van de term WCAG). Dit budget zet de gemeente sinds 2024 jaarlijks opzij voor het WCAG onderzoek.⁴⁷

Het bureau verzorgt ook trainingen over digitale toegankelijkheid voor de Lansingerlandse ambtenaren. Deze trainingen worden het hele jaar door aangeboden, zoals een bewustwordingssessie of een sessie over een toegankelijke pdf maken vanuit Word. Een bewustwordingssessie duurt ongeveer een uur en de specialistische sessies duren een dagdeel. De door de rekenkamer gesproken ambtenaren weten niet precies hoeveel collega's dergelijke trainingen gevolgd hebben. In maart 2025 werd er door de gemeente een informatiemarkt rond de Wet open overheid georganiseerd. Op deze markt stond ook een digitale toegankelijkheidskraam waar circa 20 inschrijvingen van collega's uit voort kwamen.

⁴⁴ Gemeente Lansingerland, "Visie op dienstverlening", mei 2019

⁴⁵ Gemeente Lansingerland, 'Beleidsnotitie digitale toegankelijkheid', 2021 en Gemeente Lansingerland, Project Digitale toegankelijkheid - Plan van aanpak', 2021 en Gemeente Lansingerland, 'Beleid toegankelijke pdf-bestanden op de website van Lansingerland', ongedateerd.

⁴⁶ Gemeente Lansingerland, Project Digitale toegankelijkheid - Plan van aanpak', 2021, p. 14-15.

⁴⁷ interview ambtenaren.

Er is op het gemeentelijke intranet ook een aparte groep over digitale toegankelijkheid genaamd 'digitale toegankelijkheid'. Daarvoor zijn standaard alle ambtenaren aangemeld. Daardoor zien zij regelmatig berichten en tips langskomen over digitale toegankelijkheid.

Binnen het kwaliteitsteam van het gemeentelijke team Service en Contact komt digitale toegankelijkheid van de website met regelmaat ter sprake. Ook is er contact met de collega's van het Service Contact Center mochten er online toegankelijkheidsproblemen ontstaan, zo geeft de gemeente aan. Het team Service en Contact doet zelf ook een aantal geautomatiseerde checks op toegankelijkheid, bijvoorbeeld om via een programma de volgorde van de koppenstructuur te bekijken ten behoeve van voorleesbaarheid.⁴⁸

In november 2024 organiseerde de gemeente een bewustwordingsactie voor de ambtenaren. Cabaretier Vincent Bijlo kwam in de raadszaal aan Lansingerlandse ambtenaren vertellen hoe hij digitale (on)toegankelijkheid ervaart. Ook organisaties als de VNG, Bibliotheek, het IDO, het SeniorWeb en de raadsleden waren hiervoor uitgenodigd. Deze lezing sloeg erg aan, vertelt de gemeente.⁴⁹

Het college en de gemeenteraad kregen in 2024 een verantwoordingsverslag, in een format van de VNG. Daarmee kunnen zij per site en app de voortgang in 2024 volgen wat betreft de digitale toegankelijkheid. In het verslag komt ook naar voren hoe de gemeente de digitale toegankelijkheid dat jaar organisatorisch heeft vormgegeven.⁵⁰ De gemeente wil ook in 2026 een verantwoordingsverslag sturen naar raad en college.⁵¹

In de Quickscan staat ten slotte vermeld: "In onze communicatie maken we zoveel mogelijk gebruik van het landelijke taalniveau B1. Dit taalniveau is vergelijkbaar met het taalniveau van kinderen van 12 jaar."⁵² Daarbij staat niet aangegeven hoe de gemeente dit doet of wil bereiken.

Inspiratie uit Rotterdam: steekproefsgewijs monitoren van het gerealiseerde schrijfniveau

Ook in Rotterdam zijn er doelstellingen om toegankelijker te schrijven. De afdeling communicatie verzorgt daartoe trainingen voor ambtenaren en heeft onder meer een schrijfwijze opgesteld.⁵³ In september 2023 heeft het college bovendien naar aanleiding van een motie voor de raad onderzocht welk aandeel van haar teksten voor burgers in duidelijke taal gesteld was. Dit bleek 44% te zijn.

Inspiratie uit Rotterdam: multichannel als doel en hulplijnen aanbieden

⁴⁸ interview ambtenaren.

⁴⁹ interview ambtenaren en VNG, "Vincent Bijlo maakt medewerkers gemeente Lansingerland bewust van digitale toegankelijkheid," geraadpleegd op 20 november 2025, <https://vng.nl/praktijkvoorbeelden/vincent-bijlo-maakt-medewerkers-gemeente-lansingerland-bewust-van-digitale-toegankelijkheid>

⁵⁰ VNG, *Verantwoordingsverslag Digitale toegankelijkheid 2023/2024*, ongedateerd.

⁵¹ interview ambtenaren.

⁵² Gemeente Lansingerland, *Quickscan Inclusief Beleid*, ongedateerd, 7.

⁵³ Gemeente Rotterdam, "Schrijfwijzer duidelijke taal," geraadpleegd op 20 september 2024, <https://rio.rotterdam.nl/umbraco/informatieportaal/communicatieportaal/duidelijke-taal/duidelijke-taal/dit-is-duidelijke-taal/>.

In het Rotterdamse beleidsplan dienstverlening stelt de gemeente zich ten doel dat in 2026 Rotterdammers “alle 423 producten en diensten van de gemeente via de verschillende contactkanalen kunnen aanvragen. Deze contactkanalen zijn o.a.: website, portalen, sociale media, live chat, chatbot, digitale balie, fysieke balies, telefonie, post, wijkhubs, app en participatie platforms.”⁵⁴ Ook heeft de gemeente hulplijnen ingericht wanneer het mensen niet lukt om dienstverlening zelf online te gebruiken. Ze kunnen dan ondersteuning krijgen via het telefoonnummer 14010, aan de balies van de publiekslocaties en aan huis, via de zogeheten ‘vliegende brigade’. Meer keuze uit verschillende kanalen en vormen van ondersteuning bij dienstverlening betekent meer mogelijkheden om (ook) met een beperking deel te nemen.

2-2-1 Lansingerland.nl werkt aan digitale toegankelijkheid

2-2-2 Lansingerland.nl voldoet aan het Bdto maar is niet geheel toegankelijk

De website lansingerland.nl voldeed in augustus 2024 aan 45 van de 50 WCAG-normen, zo stelde een extern onderzoeksbureau vast.⁵⁵ Op basis van deze score heeft de centrale publiekswebsite van de gemeente een B-status. De betrokken ambtenaren geven aan dat de gemeente streeft naar een A-status en hier de volle aandacht voor hebben.⁵⁶ De techniek van de website is op orde, maar de content op de website is nog niet altijd volgens WCAG-normen, zo geeft de gemeente aan.⁵⁷

2-2-3 Ongeveer de twee derde van de andere gemeentelijke sites en apps voldoet aan het Bdto

Volgens het dashboard Digitoegankelijk van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hebben 17 van de overige 24 websites en apps waar Lansingerland verantwoordelijk voor is, een status A of B.⁵⁸ Het gaat om vijf sites met een A status en twaalf met een B status. Zeven sites en apps hebben een status D en voor die sites en apps (ongeveer een derde van alle sites en apps van de gemeente) voldoet de gemeente dus niet aan het Bdto. De gemeente geeft aan dat het de focus is om in 2025 alle websites waar de gemeente verantwoordelijk voor is te laten onderzoeken en daarmee een A of B status te krijgen.⁵⁹ Ook op het moment van schrijven van dit rapport worden sites onderzocht. De gemeente geeft aan dat het de focus was om in 2025 alle websites waar de gemeente verantwoordelijk voor is te laten onderzoeken en daarvoor een A of B status te krijgen. Hiervoor is €3.000 incidentele financiering vrijgemaakt.”⁶⁰

⁵⁴ Gemeente Rotterdam, *De Rotterdamse Dienstverlening*, ongedateerd, 5.

⁵⁵ V. van Brakel, *Toegankelijkheidsonderzoek lansingerland.nl*, (Arnhem; Accessy.club, 2024).

⁵⁶ interview ambtenaren.

⁵⁷ interview ambtenaren.

⁵⁸ Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, “Zó digitoegankelijk is Gemeente Lansingerland,” geraadpleegd op 13 november 2025, <https://dashboard.digitoegankelijk.nl/organisaties/772>.

⁵⁹ interview ambtenaren.

⁶⁰ interview ambtenaren.

2-2-4 Lansingerland voert geen gebruikerservaringsonderzoeken uit

De gemeente Lansingerland heeft nog geen digitale gebruikerservaringsonderzoeken op het gebied van toegankelijkheid gedaan.⁶¹ Dergelijk onderzoek, waarbij inwoners met een beperking verschillende online dienstverleningsprocessen 'doorklikken' en meteen aan een onderzoeker vertellen hoe ze de verschillende te nemen stappen ervaren, geeft inzicht in de toegankelijkheid van de website. Zulk gebruikerservaringsonderzoek vormt een belangrijke aanvulling op de 'technische' WCAG-onderzoeken.⁶²

Inspiratie uit Rotterdam: ambtenaren die bedreven zijn in gebruikerservaringsonderzoek

De gemeente Rotterdam geeft in haar beleidsplan dienstverlening naar om nieuwe producten, diensten en informatie zoveel mogelijk te laten testen, ook wat betreft de toegankelijkheid.⁶³ Daarmee bedoelt ze iets anders dan WCAG-onderzoek. Dat een website aan alle WCAG-normen voldoet, wil immers lang niet altijd zeggen dat gebruikers hem in de praktijk goed genoeg kunnen begrijpen en gebruiken. Om dat te weten moet je 'echte' gebruikers met een beperking een website laten gebruiken en hun ervaringen noteren. De gemeente heeft voor dergelijk onderzoek sinds 2020 een eigen "User-eXperience team" (UX-team) van inmiddels zes ambtenaren. Zij voeren onder meer zogeheten gebruikerservaringsonderzoeken uit. De beleidsambtenaar die verantwoordelijk is voor een bepaald dienstverleningsproces, kan het team (of een extern bureau) inhuren om in beeld te laten brengen hoe gebruikers het proces ervaren, bijvoorbeeld gebruikers met een beperking.

2-3 Lansingerland werkt in bescheiden mate aan meer fysieke toegankelijkheid in de gemeente

Een toegankelijkheidsschouw is een onderzoek van een gebouw of (buiten)ruimte ter plekke, waarbij aan de hand van een normenkader de fysieke toegankelijkheid wordt onderzocht. De gemeente Lansingerland heeft voor het laatst in 2016 een dergelijk schouwonderzoek uitgevoerd voor de buitenruimte. Het ging toen om de dorpscentra van de drie kernen van Lansingerland. Deze schouwen werden uitgevoerd door onder meer ambtenaren, Lansingerlanders met een beperking en een externe adviseur toegankelijkheid. In alledrie de rapporten staat dat de deelnemers op een aantal punten na tevreden waren over de toegankelijkheid. In elk rapport staan verbeterpunten beschreven en hoe de gemeente deze al dan niet wil oplossen. Het gaat bijvoorbeeld over te weinig parkeerplekken voor mensen met een beperking, verzakkingen in de bestrating en reclameborden die in looproutes staan.⁶⁴ Aangezien de schouwen tien jaar oud zijn, zullen ze nu niet meer up-to-date zijn.

⁶¹ interview ambtenaren.

⁶² interview ambtenaren.

⁶³ Gemeente Rotterdam, 'De opgave 2023-2026 'De Rotterdamse Dienstverlening'', zomer 2023, p. 8.

⁶⁴ Gemeente Lansingerland, 'Verslag centrumschouw toegankelijkheid Bleiswijk', 27 september 2016, Verslag centrumschouw toegankelijkheid Berkel en Rodenrijs' 24 oktober 2016 en Gemeente Lansingerland Verslag centrumschouw toegankelijkheid Bergschenhoek, 31 oktober 2016.

De gemeente laat daarnaast tweejaarlijks door een extern toegankelijkheidsadviesbureau de toegankelijkheid van haar stemlokalen toetsen. Dit gebeurt voorafgaand aan verkiezingsdagen, de laatste keer was in september 2025. Wanneer alle adviezen en de instructies uit de toetsrapporten gerealiseerd worden, zo vermelden de rapporten, voldoet de locatie voor 100% aan de wettelijke "Toegankelijkheidscriteria Stemlokalen" van de rijksoverheid.⁶⁵ In deze rapporten wordt de route vanaf de openbare weg naar het stemhokje getoetst.

De gemeente geeft verder in het ambtelijk wederhoor nog aan dat zij sinds 2025 "een toegankelijkheidsslag in de openbare ruimte [maakt]. Sindsdien zijn de toegankelijkheidseisen ook standaard opgenomen in de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte en de Leidraad Duurzame Inrichting Openbare Ruimte. Deze wordt in februari 2026 geactualiseerd. De gemeente verwijst standaard naar de regels van de Aanbevelingen voor Verkeersvoorzieningen Binnen de Bebouwde Kom van de CROW⁶⁶ en voldoet aan de toegankelijkheidseisen".⁶⁷ De gemeente heeft geen stukken aangeleverd waaraan de rekenkamer kon zien wat dit concreet inhoudt voor toegankelijkheid bij de (her)inrichting van Lansingerlandse buitenruimte.

Ook hebben ambtenaren van de Vakgroep Beheer elke twee maanden contact met de hulpdiensten over de toegankelijkheid van de openbare ruimte, zo geeft de gemeente in ambtelijk wederhoor aan. Dit is geen uitgeschreven beleid, maar wel een vast contactmoment met de brandweer, ambulance, en politie, zo geeft de gemeente aan. De gemeente is verder aangesloten bij DOVA, het samenwerkingsverband van decentrale ov-autoriteiten. Begin 2026 is de rolstoeltoegankelijkheid van de bushaltes belicht.⁶⁸ Er werden geen stukken aangeleverd waaraan de rekenkamer kon zien wat dit concreet inhoudt voor de toegankelijkheid van de Lansingerlandse buitenruimte en bushaltes

⁶⁵ Ongehinderd, 'Toegankelijkheidstoets Stembureau in Bibliotheek Driesprong', 4 september 2025 en toetsrapporten van 24 andere locaties door Ongehinderd in september 2025 en zie ook <https://www.ongehinderd.nl/municipality/216/Lansingerland>.

⁶⁶ CROW is een onafhankelijk kenniscentrum voor infrastructuur, openbare ruimte en verkeer en vervoer.

⁶⁷ bron: ambtelijk wederhoor

⁶⁸ bron: ambtelijk wederhoor

de rekenkamer

De gemeenteraad van Rotterdam heeft in december 1997 de Rekenkamer Rotterdam ingesteld. Sinds 1 september 2025 is de heer Sjoerd Keulen directeur. Hij is door de gemeenteraad voor zes jaar benoemd en beëdigd. Aan dit rapport hebben de volgende medewerkers meegewerkt: Eva Bosch en Jitske Fransens

doel

De rekenkamer onderzoekt de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het beleid, het financieel beheer en de organisatie van het gemeentebestuur. Zij doet dat ten behoeve van de gemeenteraad. Met interdisciplinair onderzoek en beleidsevaluatie draagt de rekenkamer bij aan het versterken van de lokale democratie en de kwaliteit van het gemeentebestuur.

onafhankelijk

De rekenkamer is net als de gemeentelijke Ombudsman onafhankelijk. Haar taken en bevoegdheden staan in de Gemeentewet en de verordening Rekenkamer Rotterdam. De rekenkamer bepaalt zelf waar ze onderzoek naar doet en heeft vergaande bevoegdheden om informatie te verzamelen. De raad en/of het college van B en W kunnen de rekenkamer wel vragen om onderzoek te doen. De rekenkamer stuurt hen jaarlijks haar onderzoeksplan en jaarverslag toe.

openbaar

Het onderzoek resulteert in openbare rapporten die de rekenkamer ter behandeling aan de raad aanbiedt. Zij bevatten tevens de reacties van de onderzochte organen en instellingen op de conceptrapporten (ambtelijk en bestuurlijk wederhoor). De rapporten worden toegelicht in (commissies van) de gemeenteraad.

voor Rotterdam en regio

Vijf regiogemeenten hebben zich in de loop der jaren aangesloten bij de Rekenkamer Rotterdam, namelijk Albrandswaard, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland.

Rekenkamer Lansingerland

Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

telefoon
010 • 267 22 42

info@rekenkamer.rotterdam.nl
www.rekenkamer.rotterdam.nl

basisontwerp
dewerf•com, Zuid-Beijerland

beeldmateriaal
Algemeen Nederlands Persbureau
Mart Production
Mikhail Nilov

uitgave
Rekenkamer Lansingerland
maart 2026